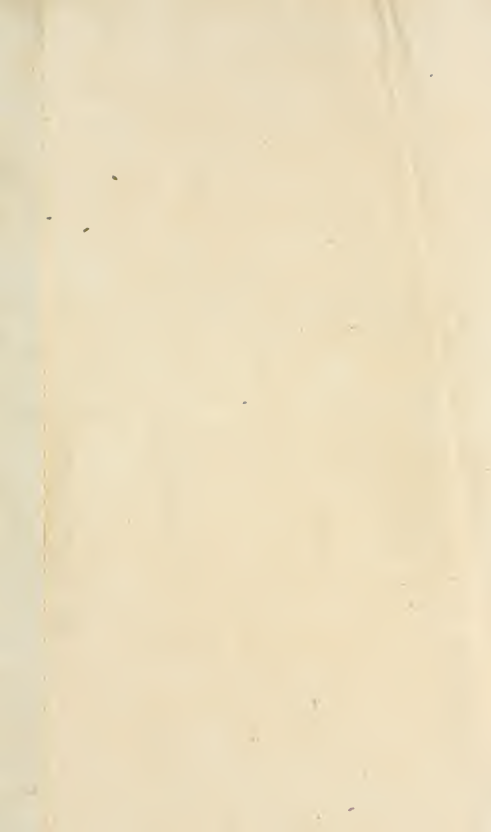

Blair 134.

LEABHAR:

AIR SON NA DARA BUIDHNE

ANNS NA

SGOILIBH GAELACH

GLUASADACH.

AIR A CHUR RI CHEILE

LE FRAING M'BHEATHAIN.

Teagaisg leanabh a thaobh na slighe air an coir dha imeachd ; agus an uair a bhios e sean cha treig e i.—Gnath-fhocail xxii. 6.

Easan a ghradhaicheas foghlum, gradhaichidh e eolas.

Gnath-fhocail xii. 1.

Agus theagaisg iad ann an Iuda, agus leabhar lagha an Tighearna aca ; agus chaidh iad mu'n cuairt air feadh ùile bhailtean Iuda, agus theagaisg iad an sluagh.—2 Eachdraidh xvii. 9.

DUNEIDIN:

AIR A CHLO-BHUALADH AIR SON A' CHOMUINN A
THA CUMAIL SUAS NAN SGOILEAN GAELACH
ANN AN GAELTEACHD AGUS EILEAN-
AIBH NA H-ALBA.

1824.

30 MY

1938

Focail Thri, Cheithir, agus Chuig
earrannan.

ab-ach-adh	ainm-each-adh
ab-stol-achd	ainn-is-eachd
ac-ar-achd	àird-e-deas
ach-mhas-an	àird-e-tuath
adh-al-tran-as	àird-an-ear
adh-arc-ach	àird-an-iar
adh-lac-adh	aith-reach-as
ag-ar-tas	aithn-each-adh
àibh-ir-sear	al-trum-ach-adh
ai-bi-dil	al-tach-adh
aid-each-adh	al-tach-adh-beath-a
aigh-ear-ach	am-ar-bruth-aidh
àil-ghios-ach	a-na-caith-eadh
àill-eag-an	a-na-ceart-as
aim-beart-ach	a-na-cneasd-a
aimh-leas-ach	a-na-co-throm
aimh-reit-each	a-na-goir-eas-ach
aim-sir-eil	an-aoibh-inn
ain-eol-ach	an-aoibh-inn-each
aing-idh-eachd	an-dàn-a

an-dàn-ad-as	àrd-inbh-each
an-diadh-aidh	àrd-inn-tinn-each
an-diadh-achd	àrd-shag-art
an-earbs-a	àrd-shean-adh
an-earbs-ach	àrd-uachd-ar-an
an-mhainn-eachd	àrd-ùgh-dar-as
an-iochd-ar	as-lach-adh
àn-rath-nach	ath-air-cèil-e
an-shoc-air	ath-ais-each
an-tog-radh	ath-arr-ach-adh
an-trom-aich	ath-bheoth-ach-adh
an-trom-ach-adh	ath-cheann-aich
an-dòch-as	ath-chuing-e
aoidh-eal-achd	ath-dhìol-adh
aor-nag-an	ath-ghoir-id
aon-ar-an	ath-ghin-eamh-uinn
aon-fhillt-eachd	ath-iarr-tas
aon-inn-tinn	ath-leas-ach-adh
àrd-aing-eal	ath-leas-aich
àrd-bhreith-eamh	ath-nuadh-aich
àrd-cheann-as	ath-nuadh-ach-adh
àrd-chomh-airl-e	ath-sheall-adh
àrd-chumh-achd	ath-shealbh-aich

ath-sheach-ran	bean-bainn-se
bac-na-ruidh-e	bean-chinn-idh
bac-na-h-ios-guid	bean-ghlùin-e
bach-lag-ach	bean-shiubhl-aidh
bad-mull-aich	bean-uas-al
bàigh-eal-achd	beath-ach-fiadh-
ball-àbh-achd-ais	aich
bal--amh-airc	beath-ach-adh
ball-mag-aidh	beoth-ach-adh
ban-al-trum	beoth-al-achd
ban-al-trum-achd	biadh-maidn-e
ban-adh-al-tran-	biadh-nòin
ach	biadh-feasg-air
ban-a-char-aid	biadh-siubhail
ban-a-chliamh-	biadh-brist-e
uinn	bith-bhriathr-ach
ban-a-mhaigh-stir	bith-bhuan-tachd
ban-stiubh-ard	boir-ionn-ach
ban-tuadh-an-ach	bolg-shaigh-ead
baoth-shùg-radh	braigh-dean-as
bàs-ach-adh	brat-sgàil-e
bàs-mhor-achd	brat-speil-idh
beachd-ach-adh	brath-air-ath ar

brath-air-màth-ar	cais-reag-ach
brath-air-cèil-e	caith-e-beath-a
breith-ean-as	caith-ream-ach
breith-buidh-each-	caith-ris-each
ais	camh-an-aich
breith-neach-adh	camp-ach-adh
breug-air-eachd	caoch-laid-each
bros-nach-adh	caoin-shuar-ach
bruaid-lean-achd	caomh-al-achd
brùid-eal-achd	car-ach-adh
buach-aill-eachd	car-than-achd
buadh-al-achd	cath-air-rìogh-ail
buair-eas-ach	cead-aicht-e
buan-mhair-eann-	cealg-air-eachd
ach	ceann-airc-each
buil-each-adh	ceann-feadh-na
bun-ailt-each	ceann-laid-ir
bun-ailt-eachd	ceann-sach-adh
cabh-ag-ach	ceas-nach-adh
càil-eig-in	ciall-ach-adh
càil-eachd-an	cìr-mheall-a
caill-each-oidhch-e	clach-air-eachd
caillt-ean-ach	clach-ois-inn

clars-air-eachd	co-fhul-ang-as
clo-bhual-adh	co-fhurt-'ear
clach-shneachd-a	co-luad-ar
clach-mheall-ain	cor-ra-bhàn
clach-mhuil-inn	cor-ra-ghlas
cluaint-ear-achd	craobh-sgaoil-eadh
cluais-fhàin-e	crìoch-naicht-e
cnuimh-eag-an	crith-thalmh-ainn
cobh-art-achd	crith-reoth-adh
coimh-ear-snach	cruinn-each-adh
coimh-ead-achd	cruth-ach-adh
co-fharp-uis	cruth-ath-arr-ach
co-fhreag-radh	adh
coimh-lion-adh	cuairt-each-adh
coin-eall-ach	cud-throm-ach
cois-rig-eadh	cuil-bheart-achd
comh-lach-adh	cuimh-neach-adh
comh-air-leach	cùl-chàin-eadh
co-aont-aich	cùl-sleumh-nach-
co-chreut-air	adh
co-dhùn-adh	cumh-achd-ach
co-fhlaith-eachd	daing-neach-adh
co-fhreag-radh	daon-achd-ach

deadh-bheus-ach	ea-dar-sgar-achd
deadh-iom-radh	uinn
dearg-las-adh	ear-al-ach-adh
deas-pair-eachd	eas-aon-achd
diadh-aidh-eachd	eas-bhuidh-each
dì-chioll-ach	eas-ìon-raic
di-chuimh-neach	eas-ùmh-lachd
diogh-alt-air	èig-neach-adh
diòmh-air-eachd	eis-im-pleir
doil-gheas-ach	eus-aont-as
do-leas-aicht-e	fàbh-ar-ach
dors-air-eachd	fad-fhul-ang-ach
dor-uinn-each	faic-ill-each
do-thuig-sinn	fàilt-each-adh
dubh-aig-ean	fair-each-adh
duil-ich-inn	fall-ain-eachd
dùr-achd-ach	fann-ach-adh
ea-dar-ghuidh-e	fàs-ach-adh
ea-dar-mheadh-on-	fear-saor-aidh
fhear	fèin-fhios-rach-adh
ea-dar-mhìn-each	feòl-mhor-achd
adh	fionn-air-eachd

fìr-inn-teachd	geall-daing-neach
fòg-arr-ach	aidh
foigh-id-neach	geò-cair-eachd
foills-icht-e	geur-fhios-rach
foir-eig-inn	geur-leanmh-uinn
freumh-ach-adh	geur-mhoth-ach-
frith-eal-adh	adh
fuair-chràbh-adh	geur-rann-sach-
fuil-eachd-ach	adh
furt-ach-adh	gin-eamh-uinn
gàir-deach-as	gior-ach-adh
gàir-eachd-aich	gliong-ar-saich
gairm-choil-each	gnàth-ach-adh
gairm-èif-eachd-	gnàth-fhoc-al
ach	greadh-nach-as
gairm-pòs-aidh	grunn-ach-adh
gaoth-a-deas	iar-guin-each
gaoth-a-tuath	ion-al-tradh
gaoth-a-n'ear	inn-leachd-ach
gaoth-a-n'iar	inn-tinn-each
geal-ach-ùr	iom-a-gain-each
geal-ach-adh	iom-chuidh-eachd

iom luasg-adh	leubh-ad-air
iom-rait-each	leum-nach-uaine
iom-sgar-adh	leas-ach-adh
iong-ant-ach	lion-eud-ach
ion-rac-an	lion-mhoir-eachd
ir-is-leachd	lit-ir-dheal-ach
ir-is-leach-adh	aidh
it-eal-aich	long-bhrìst-eadh
iunn-sach-adh	luchd-coimh-id
lag-chridh-each	eachd
laimh-seach-adh	mac-ant-achd
làmh-choill-e	mad-adh-all-uidh
làmh-sgrìobh-aidh	maigh-deann-a
làn-fhios-rach	maigh-stir-sgoil-e
làn-shoill-eir	màir-neal-ach
làth-air-eachd	maith-ean-as
lean-bhuinn-each	mall-ach-adh
leann-an-sìth	mas-lach-adh
leann-an-achd	màth-air-aobh-air
leth-trom-ach	meall-tair-eachd
lèir-sinn-each	meanbh-chuil-eag
leis-geal-ach	mear-achd-ach
leth iom-all-ach	meas-ar-achd

meor-ach-adh	mi-mhodh-ail
meud-aich-ear	mi-naomh-achd
meud-aich-idh	mi-nis-treal-achd
mi-bhuidh-each-as	mion-ach-adh
mi-chaoimh-eil	mior-bhuil-each
mi-chliuit-each	mì-shiobh-alt-a
mi-chreid-imh	mi-shoc-rach
mi-dhiadh-aidh	mi-thaing-eil
mi-dhleas-an-ach	mi-thait-neach
mi-dho-chas	mi-thuigs-each
mi-fhall-ain-eachd	mòr-al-achd
mi-fhaighd-inn	mòr-chuis-each
mi-fhort-an	moth-ach-adh
mi-fhort-an-ach	moth-ach-ail
mi-fhur-ach-air	muin-ghin-each
mi-gheim-nidh	muinn-tear-as
mi-ghnàth-aichte	nàb-uidh-eachd
mi-ghoir-eas-ach	naomh-ach-adh
mi-iom-chuidh	nath-air-nimh-e
mi-lagh-ail	neart-ach-adh
mi-mhais-each	neo-air-idh
mi-mhis-neach	neo-àr-aidh

neo-bhàs-mhor	nigh-ead-air-eachd
neo-chaoch-laid- each	nuadh-aicht-e ob-air-ghrèis
neo-chealg-ach	ob-air-shnàth-aid
neo-choir-each	ob-air-thein-e
neo-chinnt-each	ob-air-uisg-e
no-chrìoch-nach	òg-luidh-eachd
neo-chomas-ach	òg-mhad-uinn
neo-gheim-nidh	oid-iunn-saich
neo-ghlain-e	oil-thir-eachd
neo-ghoirt-icht-e	oir-chios-each
neo-ghràs-mhor	òir-dheirc eas
neo-shòl-as-ach	òr-an-mol-aidh
neo-thait-neach	painn-tir-eachd
neo-tharbh-ach	pàirt-each-adh
neo-thim-chioll- ghearr-adh	pìob-air-eachd pòit-eir-eachd
neo-thim-chioll- ghèarrta	priomh-ath-air priomh-uachd-ar-an
neo-thoillt-inn-each	prìos-an-ach
neo-thorr-ach	pung-al-achd
neo-thruaill-idh	rag-mhuin-eal-achd
neo-thuigs-each	rag-air-eachd

ràit-each-ail	saoibh ir-eachd
ràit-each-as	saigh dear achd
ranns-ach-adh	samh-lach-adh
rèit-each-adh	sannt ach-adh
reus-an-ach-adh	saobh-chràbh-adh
riagh-ailt-each	saobh-chreid-imh
riar-ach-adh	saogh alt-achd
rìgh-chaith-ir	saors-ainn-eachd
rìogh-ach-adh	saoth-ach-ionn-laid
ro-bheart-ach	sàr-mhais-each
ro-bhàigh-eil	seach-ran-ach
ro-chùr-am-ach	sealbh-ach-adh
ro-dhùr-achd-ach	sealg air eachd
ro-thait-neach	seann tiom-nadh
ro-thal mhaidh	sear-man ach adh
roi aith nich	séar-main-ich-e
roi chraic-ionn	seasg air eachd
roi-òrd-ach adh	seò mar aoidh-
roi-sheall adh	eachd
ruag air eachd	sgar-achd ainne
rùn diomh air	sgead ach-adh
sàbh al adh	sior-iarr-aidh
sag art achd	sior-losg-adh

siorr-uidh-eachd	taois-neach-adh
slàn-uigh-ear	tart-mhoir-eachd
slat-rìogh-ail	tabh-unn-aich
slat-shuaich-ean-tais	teachd-an-tìr
sleamh-nach-adh	teachd-air-eachd
smuaint-each-adh	teann-ach-adh
so-aom-adh	teug-mhail-each
so-dhean-amh	tigh-earn-as
soill-eir-eachd	tigh-eir-id-inn
so-iom-chair	tim-chioll-ghearr-
soi-sgeul-ach	adh
sò-las-ach	tinn-eas-cloinn e
speur-ad-air	tiodh-lac-adh
speur-ad-air-eachd	tiom-chridh-each
spior-ad-ail	tiorm-ach-adh
sràid-im-eachd	toi-bheum-ach
subh-ach-as	toil-inn-tinn
tàbh-achd-ach	toir-bheart-as
taimh-neul-ach	toir-measg-adh
tairbh-eart-ach	treòr-ach-adh
tair-is-neachd	trì-fich-ead
tais-bean-ar	triob-laid-each
tàm-ailt-each	trò cair-each

trom-inn-tinn-each	uil-e-fhios-rach
tromp-air-eachd	uil-e-ghlòr-mhor
truailleidh-eachd	uil-e-iom-lain-
truagh-an-tachd	eachd
tuain-eal-ach	uil-e-lath-air-each
tul-chuis-each	uil-e-leir-sinn-each
tunn-ag-fhiadh-	uisg-each-adh
aich	ùmh-lach-adh
uachd-ar-an-achd	urr-am-ach
uair-ead-air	ur-choid-each
ull-ach-adh	ùr-ghàir-deach-as
ùgh-dar-as	ùr-lar-bual-aidh
uil-e-bheann-aicht-	ùr-labh-radh
e	us graich-ean
uil-e-chumh-achd-	ùt-rais-each
ach	.

Feumaidh an sgoil-eir na h-air-eamh-nan
so iunn-sach-adh, mun d'theid e ni's
fhaide air agh-aidh; oir tach-ar-aidh iad
air anns na leasain a lean-as, agus anns
an ath Leabhar.

Aon.	1	I	Aon deug.	11	XI
Dhà.	2	II	Dhà-dheug.	12	XII
Tri.	3	III	Tri-deug.	13	XIII
Ceithir.	4	IV	Ceithir-deug.	14	XIV
Cuig.	5	V	Cuig-deug.	15	XV
Sea.	6	VI	Sea-deug.	16	XVI
Seachd.	7	VII	Seachd-deug.	17	XVII
Ochd.	8	VIII	Ochd-deug.	18	XVIII
Naoi.	9	IX	Naoi-deug.	19	XIX
Deich.	10	X	Fichead.	20	XX
Deich 'ar Fhichead.	-		30	XXX	
Dà Fhichead.	-		40	XL	
Dà fhichead 'sa deich.	-		50	L	
Tri fichead.	-	-	60	LX	
Tri fichead 'sa deich.	-		70	LXX	
Ceithir fichead.	-	-	80	LXXX	
Ceithir fichead 'sa deich.			90	XC	
Ceud, no cuig fichead.	-		100	C	
Dà cheud, no deich fichead.			200	CC	
Cuig ceud.	-	-	500	D	
Mìle.	-	-	1000	M	

Do bhrì gu'm feum an sgoileir na nithe so a leanas iunn-sach-adh, agus an tuig-sinn, mu'n d'theid e ni's fhaide air agh-aidh, is còir do'n fhear-theagaisg, saoth-air a ghabh-ail a chum am mìn-each-adh do'n sgoil-eir. Tha trì deug do dh'fhogh-aire dù-bailte, agus cuig fogh-aire trì-filte anns a' Ghaelic Na fogh-aire dùbailte *ae, ai, ao, ea, ei, eo, eu, ia, io, iu, oi, ua, ui*. Na fogh-aire trì-filte *aoi, eoi, iai, iui, uai*. Aig naoi de'n a fogh-aire dùbailte, *ai, ea, ei, eo, ia, io, iu, oi, ui*, tha caoch-ladh do dh'fhuaim-ibh air leth; ach aig ceithir dhiubh, *ae, ao, eu, ua*, cha'n'eil ach aon fhuaim, mar sin neo-chaoch-laid-each. Tha aon fhuaim air leth, agus neo-chaoch-laid-each; aig gach aon de'na fogh-aire trì-filte, agus a ghnàth fada. Tha fuaim fhada ghnàth aig *ae, eu, ia, ua*, agus is ain-eamh a tha fuaim goir-id aig *ao*. ach aig a chuid eile de'na fogh-aire dù-bailte, tha mar-aon, fuaim fada,

agus goir-id. Tha an riagh-ailt so a leanas, a feuch-ain lionn-mhor-achd nam fuaim-ibh, a th'aig na fogh-aire dùbailt air leth.

Aig. ae, ao, eu, ua, cha'n'eil ach aon fhuaim.

Aig. ia, tha trì fuaimean.

Aig. eo, iu, ui, tha ceithir fuaimean.

Aig. ai, io, tha cuig fuaimean.

Aig. ei, tha seachd fuaimean.

Aig. oi, tha ochd fuaimean.

Aig. ea, tha naoi fuaimean.

Cha'n'eil fuaim na dara litir, ann an *eo* agus *eu*, aig àm air bith air a chluinntin. Tha eis-im-pleir-ean air an duil-eig eile a tha soill-eir-each-adh gach caoch-ladh suidh-each-adh agus fuaim, a th'aig na fogh-aire dù-bailt.

Tha na comh-fhogh-aire so, gu bith-eannt a'tach-airt anns a' Ghaelic; air an aobh-ar sin is còir do'n sgoil-eir min-eòlas a ghabh-aill orra, *bh, ch, dh, fh, gh, mh, ph, sh, th*. 'Nuair a tha an *h*, air a ceang-al ri a h-aon de'na comh-fhogh-aire eile, tha iad a call am fuaim fein, agus anns an t-suidh-each-adh so, tha iad a faot-ainn fuaim eile; ni a shoill-eir-ich-eas an riogh-aill so a leanas, agus a mhìn-ich-eas am fear-teag-aisg. Do bhrì 'nach eil rum anns an leabh-ar so, a mhin-each-adh mar a tha an teang-a air a cleachdadh anns na fuaim-ibh aig na comh-fhogh-aire so; tha eis-im-pleir-ean air an tabh-airt air na fuaim-ibh.

Comh-fhogh-aire.

bh	v	bhuail, gabh.
ch		chaidh, rach.
ch		chì, eich.
dh		dhall, gràdh.
dh	y	dheare.
dh		ràdh, bual-adh.
fh		fheara.

gh		ghabh.
gh	y	gheibh.
gh		rìgh, sluagh.
mh	v	damh, mhol.
ph	f	phill.
sh	h	shuidh, shaoil.
th	h	thàinig.
th		maith, thusa.

Is còir do'n sgoil-eir mar an ceud-na min cò-
las a ghabh-aill air na stad-an-aibh so.

An ceud stad	,
An dara stad	;
An treas stad	:
An ceath-ramh stad	.
Ceist stad	?
Iongantas stad	!

Stad aig	}, {	fhad	{	aon.
Stad aig		's a bhiodh		aon, dhà.
Stad aig		:		aon, dhà, trì.
Stad aig		tu ag radh		aon, dhà, trì, ceithir.

GNATH-FHOCAIL.

CAIB. I. .

5 EISDIDH duine glic, agus meud-
aichidh e fòghlum, agus sealbhaich-
idh duine tuigseach comhairlean
glice :

7 Is e eagal an Tighearna tùs an
eòlais : air gliocas agus teagasg ni
8 amadain tàir. A mhic, éisd thusa

ri teagasg t'athar, agus na tréig
lagh do mhàthar :

9 Oir 'nan coron maise *bithidh* iad
do d'cheann, agus 'nan slabhruidh-
ibh do d' mhuineal.

22 Cia fhad, a dhaoine baoghalta,
a ghràdhaicheas sibh baoghalt-
achd ? agus a ghabhas luchd-
fochaid tlachd 'nam fochaid, agus a
bheir amadain fuath do eòlas ?

23 Pillibh ri m' achmhasan : feuch,
dòirtidh mi mach mo spiorad
dhuibh ; ni mi aithnichte mo
bhriathra duibh.

24 A chionn gu'n do ghairm mi,
agus gu'n do dhiùlt sibhse, gu'n
do shìn mi mach mo làmh, agus
nach d'thug duine sam bith an
aire ;

25 Ach gu'n do chuir sibh an neo-
brigh m'uile chomhairle, agus nach
b'àill leibh a bheag do m' achmha-

26 san ; Ni mise mar an ceudna

gàire ri'r sgrios-sa; ni mi fanaid
'nuair a thig bhur n-eagal;

27 'Nuair a thig bhur n-eagal mar
fhàsachadh, agus a thig bhur léir-
sgrios oirbh mar iomghaoith; 'nuair
a thig teinn agus cràdh-cridhe oirbh.

28 An sin gairmidh iad ormsa, ach cha
fhreagair mi; iarraidh iad mi gu
moch, ach cha'n fhaigh iad mi;

29 A chionn gu'n d'fhuathaich iad
eòlas, agus nach do ròghnuich iad
30 eagal an Tighearna. Cha b'àill
leo bheag do m' chaomhairle, rinn
iad tàir air m'ach-mhasan uile.

31 Uime sin ithidh iad do thoradh an
slighe féin, agus lìonar iad le'n

32 innleachdaibh féin. Oir marbhaidh
claonadh nan daoine baoghalta iad,
agus sgriosaidh soirbheas nan ama-
dan iad féin.

33 Ach ge b'e dh'éisdeas riumsa,
gabhaidh e còmhnuidh an tèaruin-
teachd, agus bithidh e saor o eagal
uile.

GNATH-FHOCAIL.

- CAIB. II. A mhic, ma ghabhas
tu mobhriathra-sa, agus madh'fhol-
uicheas tu m'àitheanta maille riut ;
2 Air chor as gu'n aom thu do
chluas ri gliocas, gu'n leag thu do
3 chridhe air tuigse : Seadh, ri eòlas
ma dh'éigheas tu, ri tuigse ma
thogas tu suas do ghuth ;
4 Ma dh'iarras tu i mar airgiod,
agus ma rannsaicheas tu air a son,
mar air son ionmhasan folaichte ;
5 An sin tuigidh tu eagal an Tigh-
earna, agus gheibh thu eòlas Dé :
6 Oir bheir an Tighearna gliocas ;
as a bheul *thig* eòlas agus tuigse.
9 An sin tuigidh tu fireantachd, agus
breitheanas, agus ceartas, *seadh*,
gach uile dheadh shlighe.
10 'Nuair a théid gliocas a steach
ann do chridhe, agus a bhios eòlas
11 taitneach do d' anam ; Ni ciall do
dhìonadh, coimhididh tuigse thu :
12 Gu d' shaoradh o shlighe an

droch dhuine ; o'n duine a labhras
 20 nithe fiara. Chum gu'n imich thu
 ann an slighe dhaoine maithe, agus
 gu'n gléidh thu ceumanna nam
 firean.

21 Oir gabhaidh na h-ionracain
 còmhnuidh san tìr, agus fanaidh
 22 na daoine foirfe innte. Ach gearrar
 na daoine aingidh bhàrr na talmh-
 ainn, agus spìonar luchd-eusaontais
 as.

13 CAIB. III. *Is* sona an duine a
 dh'amaiseas air gliocas, agus am
 14 fear a gheibh tuigse : Oir *is* fearr
 a ceannachd na ceannachd airgid,
 agus a buannachd na'n t-òr.

15 *Is* luachmhoire i na na seudan,
 agus cha 'n'eil gach ni a's urrainn
 thu mhiannachadh r'an coimhmeas
 16 rithe. *Tha* saoghal fada 'na làimh
 dheis ; 'na làimh chli saibhreas agus
 urram.

17 *Is* sligheanna subhachais a sligh-

eanna, agus *is* sìth a ceumanna
 18 uile. *Is* craobh beatha i dhoibhsan
 a nì greim oirre, agus *is* sona iadsan
 a ghleidheas i.

7 CAIB. IV. *Is* e gliocas an nì
 sònruichte ; faigh gliocas, agus
 maille ri d' uile fhaghail faigh
 8 tuigse. Ardaich i, agus cuiridh
 i suas thu ; bheir i gu h-urram
 thu, 'nuair a ghabhas tu a'd' ghlac-
 aibh i.

9 Bheir i do d' cheann coron
 maise : crùn glòire bheir i seachad
 23 duit. Leis gach uile dhìchioll
 gléidh do chridhe ; oir as a sin *tha*
 24 sruthanna na beatha. Cuir uait
 am beul fiar, agus na bilean beum-
 nach cuir fad uait.

6 CAIB. VI. Imich a chum an t-
 seangain, a leisgein ; thoir fa'near
 7 a shlighean, agus bi glic : Aig
 nach'eil fear-seòlaidh, fear-amhairc,
 8 no riaghladair, A dh'ulluicheas a

bhiadh san t-samhradh, agus a chruinnicheas a theachd-an-tìr san fhogharadh.

9 Cia fhad a choidleas tu, a leisg-
ein? c'uin a dh'éireas tu as do
10 chodal? *Fathast* beagan codail,
beagan clò chodail, beagan fillidh
nan làmh gu codal.

11 An sin thig do bhochdainn mar
fhear-siubhail, agus t'uireasbhuidh
12 mar dhuine fuidh armaibh. Duine
nach fiu, fear aingidh, siubhlaidh e
le beul ana-cneasda.

13 Caogaidh e le 'shùil, bheir e
sanas le 'chois, teagaisgidh e le
14 'mheuraibh. *Tha* aingealtachd 'na
chridhe, *tha* e a' dealbhadh uilc a
ghnàth; togaidh e aimhreit.

15 Uime sin gu h-obann thig a
sgrios; gu grad brisear e, gun
16 leigheas. Na sè nithe so is fuath-
ach leis an Tighearna; seadh, *tha*

seachd nithe nan gràinealachd d'a anam :

17 Sealladh àrd, teanga bhreugach,
agus làmhnan a dhòirteas fuil neo-
18 chiontach, Cridhe a dhealbhas
smuaintean aingidh, cosan a bhios
19 luath a ruith chum uilc, Fianuis
bhreugach a labhras breugan, agus
esan a thogas aimhreit eadar
bhràithribh.

1 CAIB. VIII. Nach 'eil gliocas
ag éigheach? agus nach 'eil tuigse
10 a' cur a mach a gutha? Gabhaibh
mo theagasg, agus ni h-e airgiod,
agus eòlas thar an òr thaghta.

11 Oir is fearr gliocas na na clachan
luachmhor; agus cha 'n 'eil na
h-uile nithe a dh'fheudar a mhiann-
achadh r'an coimhmeas rithe.

13 Is e eagal an Tighearna an t-olc
fhuathachadh; uabhar, agus àrdan
agus an droch shlighe, agus am
beul fiar is fuathach leam.

17 Iadsan aig am bheil gràdh
dhomh gràdhaichidh mi, agus iad-
san a dh'iarras mi gu moch gheibh
20 iad mi. Air slighe a' cheartais
treòr-aichidh mi ; ann am meadhon
cheumanna a' bhreitheanais ;

21 A chum as gu'n dthoir mi orra-
san le'n ionmhuinn mi maoin a
shealbhachadh ; agus lìonaidh mi
34 an ionmhasan. *Is* beannaichte an
duine a dh'éisdeas rium, a' deanamh
faire aig mo gheataibh gach là, a'
feitheamh aig ursainnibh mo dhor-
sa.

35 Oir esan a gheibh mise, gheibh
e beatha, agus gheibh e deadh-
36 ghean o'n Tighearna. Ach esan a
pheacaicheas a'm' aghaidh, ni e
cron d'a anam féin : iadsan uile a
dh'fhuathaicheas mi, gràdhaichidh
iad am bàs.

6 CAIB. IX. Tréigibh nithe amaid-
each, agus bithibh beò, agus imich-

9 ibh air slighe na tuigse. Thoir teagasg do'n duine ghlic, agus bithidh e ni's glice : teagaisg an duine cothromach, agus meudaichidh e ann am foghlum.

10 *Is* e eagal an Tighearna toiseach a' ghliocais ; agus *is* e eòlas *nithe* naomh, tuigse. Ma bhios tu glic, bithidh tu glic dhuit féin : ach *ma* bhios tu ri fochaid, is tu féin a mhàin a dh'iomchaireas e.

4 CAIB. X. Ni làmh na leisge bochd ; ach ni làmh nan dìchiollach beartach. Esan a chruinnicheas anns an t-samhradh, *is* mac glic e ; ach esan a choidleas anns an fhoghar, *is* mac maslach e.

17 *Tha* esan a choimhideas fòghlum anns an t-slighe gu beatha ; ach *tha* esan a dhiùltas achmhasan air seacharan. Esan a cheileas fuath le bilibh cealgach, agus esan a labhras mi-chliu, *is* amadan e.

- 20 Mar airgiod taghta *tha* teanga an
fhèrein; ach *tha* cridhe nan aingidh
22 mar ni nach fhu. Ni beannachadh
an Tighearna saibhir, agus cha
chuir e doilgheas 'na chuideachd.
- 23 *Tha* e mar shùgradh do'n ama-
dan olc a dheanamh; ach *tha* glio-
25 cas aig fear na tuigse. Mar a
théid an iomaghaoth thairis, mar
sin cha *bhi* an droch dhuine ni's mò;
ach *is* bunait sìorruidh am firean.
- 27 Cuiridh eagal an Tighearna ri
làithibh *duine*; ach giorraichear
28 bliadhnacha nan aingidh. *Bithidh*
dùil nam firean 'na aobhar aoibh-
neis; ach théid as do dhòchas nan
aingidh.
- 29 *Is* neart do na h-ionraic slighe
an Tighearna; ach *thig* sgrios air
30 luchd-deanamh na h-eucairt. Cha
ghluaisear am firean gu bràth; ach
cha ghabh na h-aingidh còmhnuidh
air an talamh.

- 31 Bheir beul an fhèirein a mach
gliocas ; ach gearrar as an teanga
32 fhiar. Tha fios aig bilibh an fhèirein
air an nì a ta taitneach ; ach *labh-
raidh* beul nan aingidh nithe fiara.
- 18 CAIB. XI. Oibrichidh an droch
dhuine obair mhealltach ; ach aige-
san a chuireas fireantachd *bithidh*
19 duais chinnteach. Mar so *tha* fir-
eantachd chum beatha ; ach esan a
leanas an t-olc, *leanaidh e* chum a
bhàis féin *e*.
- 20 *Is* gràinealachd do'n Tighearn
iadsan a tha fiar 'nan cridhe ; ach
is taitneach leis iadsan a tha ion-
21 raic 'nan slighe. *Ged 'iadhadh*
làmh mu làimh cha bhi an droch
dhuine gun pheanas ; ach saorar
sliochd nam firean.
- 22 *Mar* fhail òir ann an sròin
muice, *tha* bean sgiamhach agus i
23 as eugmhais tuigse. *Tha* miann

nam firean a mhàin maith; ach *is* e dòchas nan aingidh fearg.

CAIB. XII. Esan a ghràdh-aicheas fòghlum, gràdhaichidh e eòlas; ach esan a dh'fhuathaicheas achmhasan, tha e amaideach. ”

2 Gheibh duine maith deadh-ghean o'n Tighearn; ach dìtidh e fear nan droch innleachd.

4 *Tha* bean mhaith 'na crùn d'a fear; ach marlobhadh na'n cnàmhaibh *tha* ise a nàiricheas e. Bithidh cùram aig an duine ionraic do bheatha 'ainmhidh; ach *is* an-iochdmhor truacantais nan aingidh.

11 Easn a 'threabhas 'fhearann, sàsuichear le h-aran e; ach esan a leanas daoine dìomhain, *tha* e gun tuigse. *Tha* slighe an amadain ceart 'na shùilibh fein: ach *tha* esan a dh'èisdeas ri comhairle, glic.

17 *Esan* a labhras an fhìrinn, foillsichidh e ceartas; ach *foillsichidh*

18 fianuis bhreugach cealg. Tha dream ann a labhras mar lotaibh claidheimh; ach *is* slàinte teanga nan daoine glìce.

19 Bithidh bile na firinn seasmhach gu bràth; ach cha *bhi* an teanga
22 bhreugach ach car tiota. *Is* gràin-eileachd do'n Tighearna bilean nam breug; ach *is* iad an droing a ni gu firinneach, a thlachd.

26 *Is* fearr am firean na a choimhearsnach; ach cuiridh slighe nan aingidh air seacharan iad féin.

28 Ann an slighe na fireantachd *tha* beatha; agus 'na ceum cha *n'èil* bàs.

CAIB. XIII. *Eisdidh* mac glic ri teagasg 'athar; ach cha'n éisd
5 fear na fochaid ri achmhasan. *Is* beag air an fhìrean na breugan; ach fàsaidh an droch dhuine gràin-eil, agus nàirichear e.

10 O uabhar a mhàin thig consach-

adh; ach aig na daoineibh a ghabhas
16 deadh chomhairle *tha* gliocas. Ni
gach duine ciallach a ghnothuch
le h-eòlas; ach leigidh an t-amadan
ris 'amaideachd.

18 Bochdainn agus nàire *bithidh*
dhasan a dhiùltas fòghlum; ach an
ti aig am bi meas air achmhasan,
19 gheibh e urram. Is milis do'n
anam am miann a choimhlionar;
ach *is* beag air amadanaibh deal-
achadh ris an olc.

20 An ti a shiùbhlas le daoineibh
glic, bithidh e glic; ach sgriosar
companach nan amadan. Leanaidh
olc peacaich; ach do na fireanaibh
ìocar maith.

7 CAIB. XIV. Imich as làthair an
duine amaidich, 'nuair nach mo-
thaich thu *ann* bilean an eòlais.
9 Ni amadain magadh do'n pheac-
adh; ach am measg nam firean *tha*
deadh-ghean.

- 12 Tha slighe ann a chithear dir-
each le duine ; ach *is* iad a crìoch
16 slighean a' bhàis. Bithidh eagal
air an duine ghlic, agus tréigidh e
'n t-olc ; ach tha'n t-amadan borb
agus dàna.
- 21 An ti a ni tàir air a choimh-
earsnach, peacaichidh e ; ach *is*
sona an ti a ghabhas truas do na
22 bochdaibh. Nach dthéid iadsan
air seacharan a dhealbhas an t-olc ?
ach *bithidh* tròcair agus firinn aca-
san a dhealbhas am maith.
- 26 Ann an eagal an Tighearna *tha*
aobhar earbsaidh làidir ; agus aig
27 a chloinn bithidh dìdean. *Is* e
eagal an Tighearna tobar na beatha,
chum dol as o lìontaibh a' bhàis.
- 29 An ti a tha mall chum feirge,
tha e pailt ann an tuigse ; ach esan
a tha dian 'na spiorad, àrdaichidh
33 e amaideachd. Ann an cridhe an
duine thuigsich gabhaidh gliocas

tàmh ; ach aithnìchear *an ni a ta*
'n taobh a stigh nan amadan.

CAIB. XV. Pillidh freagradh
mìn corruich ; ach dùisgidh briath-
2 ra garg fearg. Cuiridh teanga
nan daoine glic an céill eòlas gu
ceart ; ach dòirtidh beul nan ama-
3 dan a mach amaideachd.

Tha sùilean an Tighearna anns
gach àit, ag amharc air na droch
dhaoinibhagus air na deadh dhaoin-
4 ibh. *Is* craobh beatha teanga
fhallain ; ach *is* briseadh spioraid
fiaradh innte.

5 Ni amadan tàir air teagasg 'ath-
ar ; ach is ciallach an ti a bheir an
6 aire do achmhasan. Ann an tigh
an fhèirein tha mòran ionmhais ;
ach ann an teachd-a-stigh an aing-
idh *tha* buaireas.

7 Sgaoilidh bilean nan daoine glic
eòlas ; ach cha *dean* cridhe nan
8 amadan mar sin. *Is* gràineileachd

do'n Tighearn ìobairt nan aingidh ;
ach *is* i ùrnuigh nan ionraic a
thlachd.

9 *Is* gràineileachd do'n Tighearna
slighe an aingidh ; ach *is* ionmh-
uinn leis an ti a leanas an déigh
10 fireantachd. *Is* searbh smachd-
achadh dhasan a thréigear an t-
slighe ; ach gheibh esan le'm
fuathach achmhasan, bàs.

11 *Tha* ifrinn agus sgrios fa chomh-
air an Tighearna : cia mòr *is* mò
na sin cridheacha chloinn nan
12 daoine ? Cha toigh le fear-fochaid
esan a chronaicheas e ; agus a
dh'ionnsuidh dhaoine glìce cha
dthéid e.

13 Ni cridhe subhach gnùis shuilbh-
ir ; ach le bròn a' chridhe bris-
14 ear an spiorad. Iarraidh cridhe
an duine thuigsich eòlas ; ach
beathaichear beul nan amadan le
amaideachd.

- 15 *Tha* uile làithean an duine
thruaigh olc ; ach *is* cuirm a
16 ghnàth an cridhe ait. *Is* fearr
beagan le h-eagal an Tighearna,
na ionmhas mòr, agus buaireas
17 leis. *Is* fearr lòn do luibhibh, far
am bi gràdh, na damh biadh a-
gus fuath leis.
- 18 Dùisgidh fear feargach consach-
adh ; ach esan a ta mall chum
19 feirge, ciuinichidh e aimhreit. *Tha*
slighe an leisgein mar ghàradh
droighinn ; ach *tha* rathad nan
ionraic air a dheanamh réidh.
- 20 Ni mac glic athair aoibhneach ;
ach ni mac amaideach tàir air a
21 mhàthair. *Is* aobhar aoibhneis
amaideachd dhasan a tha as
eugmhais gliocais ; ach imichidh
fear na tuigse gu dìreach.
- 22 Gun chomhairle, thig rùinte
gu neo-ni ; ach ann an lìonmhoir-
eachd chomhairleach daingnichear

- 23 iad. Bithidh aoibhneas aig duine
le freagradh a bheoil ; agus focal
'na thràth, cia maith e !
- 24 *Tha* slighe na beatha shuas do'n
duine ghlic, chum dol as o ifrinn
- 25 shìos. Sgriosaidh an Tighearna
tigh nan uaibhreach ; ach daing-
nichidh e crìoch na banntraich.
- 26 *Is* gràineileachd do'n Tighearna
smuainte dhroch dhaoine ; ach *is*
briathra taitneach *briathra* nam
- 27 fìor-ghlan. Bheir esan buaireas air
a thigh féin, a tha sanntach air
buannachd ; ach bithidh esan
le'm fuathach duais-bhratha, beò.
- 28 Smuainichidh cridhe an fhìrean
cionnus is còir dha freagairt ; ach
dòirtidh beul nan aingidh a mach
- 29 droch nithe. *Tha'n* Tighearna
fada o na h-aingidh ; ach éisdidh
e ri h-ùrnuigh nam firean.
- 30 Ni solus nan sùl an cridhe aoibh-
neach ; agus bheir deadh chliu

31 smior do na cnàmhaibh. Gabhaidh a' chluas a dh' eisdeas ri achmhasan na beatha, còmhnuidh am measg nan daoine glic.

32 An ti a dhiùltas fòghlum, ni e tàir air 'anam fein; ach an ti a dh' eisdeas ri achmhasan, gheibh e
33 tuigse. *Is e eagal an Tighearna fòghlum a' ghliocais; agus roimh urram tha irioslachd.*

3 CAIB. XVI. Tabhair t'oibre thairis do'n Tighearn, agus daing-
4 nichear do smuainte. Rinn an Tighearna gach ni air a shon fein, agus mar an ceudna an t-aingidh air son latha an uilc.

5 *Is gràineileachd do'n Tighearna gach neach a ta uaibhreach 'na chridhe: ge d'iadhadh làmh mu làimh, cha bhi e gun pheanas.*
6 Trìd tròcair agus firinn glanar euceart; agus trìd eagail an Tighearna treigear an t-òlc.

- 7 An uair a ghabhas an Tighearna tlachd ann an slighibh duine, bheir e air a naimhdibh fein a bhi
16 ann an sìth ris. Cia mòr *is* fearr gliocas fhaotainn na òr, agus *is* ròghnuiche tuigse fhaotainn na airgiod?
- 18 Roimh sgrios *theid* uabhar; agus roimh leagadh spiorad ard-
20 anach. An ti a ni gnothuch gu tuigseach, gheibh e maith: agus an ti a dh'earbas as an Tighearn, *is* sona e.
- 22 *Is* tobar beatha an tuigse do'n ti aig am bheil i; ach *is* amaideachd
23 fòghlum nan amadan. Ni cridhe an duine ghlic a bheul tuigseach, agus air a bhilibh cuiridh e fòghlum.
- 31 *Is* coron glòire an ceann liath, a gheibhear ann an slighe an ìonrac-
32 ais. *Is* fearr an ti a ta mall chum feirge na gaisgeach, agus an ti a

riaghlas a spiorad féin na esan a ghlacas ard-bhaile.

- 1 CAIB. XVII. *Is* fearr greim tior-
am, agus suaimhneas leis, na tigh
làn do ìobairtibh *maille ri* h-aimh-
9 reit. An ti a cheileas cionta, cos-
naidh e gràdh ; ach esan a dh'aith-
riseas nì, dealaichidh e cairde.
- 10 Drùthaidh achmhasan nì's mò air
duine glic, na ceud buille air am-
13 adan. Ge b'e dh'ìocas olc air son
maith, cha dealaich olc r'a thigh.
- 20 An ti a ta fiar 'na chridhe, cha'n
fhaigh e maith ; agus an ti a ta lùb-
ach 'na theangaidh, tuitidh e ann
25 an olc. *Tha* am mac amaideach
'na dhoilgheas d'a athair, agus 'na
shearbhas dh'ise a rug e.
- 28 Measar an t-amadan féin, 'nuair
a bhios e 'na thosd, 'na dhuine glic ;
agus an ti a dhruideas a bhilean, 'na
dhuine tuigseach.
- 6 CAIB. XVIII. Théid bilean an

amadain ann an aimhreit, agus
 7 gairmidh a bheul air buillibh. *Is*
 e beul amadain a sgrios, agus *is* iad
 a bhilean ribe 'anama féin.

9 Mar an ceudna an ti sin a ta leasg
 'na obair, *is* bràthair e do'n mhillteir
 10 mhòr. *Is* tùr làidir ainm an Tigh-
 earna : ruithidh am firean d'a ionn-
 suidh, agus bithidh e tèaruinte.

12 Roimh sgrios bithidh cridhe duine
 uaibhreach, agus roimh urram
 13 *bithidh* irioslachd. An ti a bheir
 freagradh ann an cùis mu'n cluinn
 se e, *is* amaideachd agus nàire
 dha e.

14 Giùlainidh spiorad duine a laigse :
 ach cò is urrainn spiorad briste a
 15 ghiùlan. Gheibh cridhe an duine
 chrionna eòlas ; agus iarraidh cluas
 nan daoine glic eòlas.

9 CAIB. XIX. Cha bhi fianuis
 bhreugach gun pheanas, agus
 sgriosar an ti a labhras breugan.

- 11 Ni tuigse duine e mall chum feirge,
agus *is* e a ghlòir amharc thairis air
eucoir.
- 13 *Is* aobhar doilgheis d'a athair
mac amaideach ; agus mar shìor-
shileadh uisge *tha* aimhreitean
15 mnà. Bheir leisg air *duine* tuit-
eam ann an trom chodal ; agus
fuilingidh an t-anam dìomhanach
ocras.
- 17 An ti a ghabhas truas do'n
bhochd, bheir e air iasachd do'n
Tighearna ; agus an ni a bheir e
18 uaith, ìocaidh e dha a rìs. Smachd-
aich do mhac am feadh a ta dòchas
d'a thaobh, agus na caomhnadh
t'anam air son a ghearain.
- 20 Eisd ri comhairle, agus gabh
fòghlum, chum gu'm bi thu glic
ann ad *laithibh*, deireannach.
- 23 *Treoraichidh* eagal an Tighearna
gu beatha, agus gheibh esana bhios

air a lìonadh *leis* fois ; cha'n fhios-
raichear le h-olc e.

3 CAIB. XX. *Is* urramach an nì
do fhear fantuinn o aimhreit ; ach
measgaidh gach amadan *innte*.

7 Gluaisidh am firean 'na ionracas :
sona *bithidh* a mhic 'na dhéigh.

10 *Aon* chothrom agus cothrom *eile*,
aon soitheach-tomhais agus soith-
each-tomhais *eile*, *is* gràineileachd

11 iad araon do'n Tighearna. Aith-
nichear eadhon leanabh le a bheus-
aibh, am *bi* a dheanadas glan, agus
am *bi* e ceart.

12 A' chluas a chluinneas, agus
an t-sùil a chi, rinn an Tighearn
13 iad araon. Na gràdhaich codal,
air eagal gu'n dthig thu gu bochd-
ainn ; fosgail do shùilean, agus
sàsuichear thu le h-aran.

15 Tha òr ann, agus mòran do
chlachaibh luachmhor ; ach *is* iad
bilean an eòlais an seud a's luach-

- 20 mhoire. Ge b'e mhalluicheas
'athair, no a mhàthair, cuirear as a
lòchran ann an duibhre dorchadais.
- 3 CAIB. XXI. Ceartas a dheanamh
agus breitheanas, *is* ròghnuiche
4 leis an Tighearna na ìobairt. *Is*
peacadh sealladh ard, agus cridhe
uaibhreach, lòchran nan aingidh.
- 6 Ionmhasan fhaotainn le teangaidh
bhreugaich, *is* dìomhanas e air a
luasgadh a null agus a nall aig an
9 droing a dh'iarras am bàs. *Is* fearr
còmhnuidh a ghabhail annan oisinn
mullaich tighe, na maille ri mnaoi
aimhreitich ann an tigh farsaing.
- 12 Bheir am firean an aire gu glic do
thigh an aingidh : tilgear na h-ain-
gidh bun os ceann air son *an* ain-
13 gidheachd. An ti a dhruideas a
chluas ri glaodh an duine bho chd,
glaodhaidh e féin mar an ceudna,
ach cha'n éisdear ris.
- 15 *Is* aoibhneas do'n fhìrean breith-

- 19 eanas a dheanamh na-h-euceirt. *Is*
 fearr còmhnuidh a ghabhail ann an
 fàsach, na maille ri mnaoi aimh-
 21 reitich agus fheargaich. An ti a
 leanas fireantachd agus tròcair,
 gheibh e beatha, fireantachd, agus
 urram.
- 15 CAIB. XXII. *Tha* amaideachd
 ceangailte ann an cridhe leinibh ;
 ach cuiridh slat an smachdachaidh
 16 fad uaith i. An ti a shàruicheas
 am bochd a mheudachadh a
mhaoin féin, agus an ti a bheir
 do'n t-saibhir, *thig* e gu deimhin
 gu h-uireasbhuidh.
- 17 Aom do chluas, agus éisd ri
 briathraibh dhaoine glice, agus
 socraich do chridhe air m'eòlas-sa.
- 22 Na creach am bochd a chionn gu
bheil e bochd, agus na sàruich an
- 23 truaghan anns a' gheata: Oir tag-
 raidh an Tighearn an cùis, agus
 millidh e anam na muinntir a mhill-

28 eas iad. Na h-atharraich an seann chomhara-crìche, a shuidhich t'aithriche.

10 CAIB. XXIII. Na h-atharraich an seann chomhara-crìche, agus air achaibh nan dilleachdan na bris a
11 steach : Oir *tha* am fear-saoraidh cumhachdach ; tagraidh e an cùis a't' aghaidh.

12 Aom do chridhe ri fòghlum, agus do chluasan ri briathraibh
13 eòlais. Na cum smachd-achadh o leanabh ; oir *ma* bhuaileas tu e le
20 slait, cha'n fhaigh e bàs. Na bi am measg phòiteirean fiona, am measg luchd comh-ithidh geòcach feòla.

21 Oir thig am misgeir agus an geòcaire gu bochdainn ; agus eud-
aichidh turra-chodal *duine* le luid-
29 eagaibh. Cò d'*am buin* truaighe ? cò aig *am bheil* cònsachadh ? cò a *ta* ri gearan ? cò aig *am bheil* lo-

tan gun aobhar? cò aig *am bheil*
 30 deirge shùl? Iadsan a dh'fhanas
 fad aig an fhìon, iadsan a théid a
 dh'iarraidh fiona measgta.

- 5 CAIB. XXIV. *Tha'n* duine glic
 'na *dhuine* làidir, agus tha fear an
 9 eòlais treun 'an neart. *Is* peacadh
 smuainte na h-amaideachd; agus
is e fear na fochaid gràin dhaoine.
 15 Na dean feall-fholach, a dhroch
 dhuine, an aghaidh àite-còmhnuidh
 an fhèirein; na creach 'ionad-
 tàimh.
- 16 Oir seachd uairean tuitidh am
 firean, agus éiridh e *rìs*; ach
 tuitidh na h-aingidh ann an olc.
- 17 'Nuair a thuiteas do nàmhaid, na
 bi aoibhneach, agus an uair a thuis-
 licheas e, na deanadh do chridhe
- 18 gairdeachas: Air eagal gu'm faic
 an Tighearn, agus gu'm bi e olc
 'na shùilibh, agus gu'n tionndaidh
 e 'fhearg uaith.

21 A mhic, biodh eagal an Tigh-
earna agus an rìgh ort : riu-san aig
am bheil atharrachadh giùlain na
30 biodh gnothuch agad. Ghabh mi
seachad air fearann an duine leisg,
agus air fion-lios an duine gun
31 tuigse : Agus feuch, bha e uile
air fàs suas le cluaranaibh, chòmhda-
aich an eanntagach 'aghaidh, agus
bhriseadh sìos a bhalladh cloiche.

32 An sin chunnaic mi, thug mi an
aire gu maith ; dh'amhairc mi,
33 fhuair mi fòghlum. Fathast beag-
an codail, beagan clò-chodail, beag-
an pasgaidh nan làmh gu codal :
34 An sin thig do bhoichdainn mar
fhear-siubhail, agus t'uireasbhuidh
mar dhuine fuidh armaibh.

6 CAIB. XXV. Na gabh urram
dhuit féin ann am fianuis rìgh, a-
agus na seas ann an àite dhaoine
7 mòra : Oir is fearr gu'n abrar riut,
Thig a nìos an so, na gu cuirear

sìos thu am fianuis an uachdarain
a chunnaic do shùilean.

- 11 *Mar* ùbhlan òir ann an dealbh-
aibh airgid, *tha* focal a labhrar gu
12 h-ìomchuidh. *Mar* chluas-fhàinne
òir, mar usgar do'n òr fhìor-ghlan,
tha fear-cronachaidh glic aig cluais
17 fhurachair. Tarruing do chos a
tigh do choimhearnsnaich, air ea-
gal gu'm bi e sgèth dhìot, agus gu
fuathaich e thu.

- 21 Ma bhios do nàmhaid ocrach, thoir
arandha r'a itheadh; agus ma bhios
e ìotmhor, thoir uisge dha r'a òl :
22 Oir carnaidh tu eibhle teine air a
cheann, agus bheir an Tighearna
28 luigh-eachd dhuit. *Mar* chaithir
briste sìos, gun bhalladh, *tha* am
fear aig nach 'eil ceannsal air a
spiorad féin.

- 9 CAIB. XXVII. Ni oladh-ungaidh
agus boltrach an cridhe ait : mar
sin *ni* milsead caraid duine le comh-

10 airle a chridhe. Na tréig do char-
aid fein, no caraid t'athar, agus na
rach a steach do thigh do bhràthar
ann an latha t'àmhghair : *is* fearr
coimhearsnach am fagus na bràth-
air fad as.

12 Chi an duine crìonna olc, agus
folaichidh se e fein ; ach gabh-
aidh na daoine baoghalta air
an aghaidh, agus fuilingidh iad
15 peanas. Tha sìor-shileadh uisge
ann an latha frasach, agus bean
aimhreiteach cosmhuil ri cheile.

22 Gedo phronn thu amadan ann an
soitheach-pronnaidh am measg
cruithneachd le bruthadair, cha
dealaich 'amaideachd iis.

1 CAIB. XXVIII. Teichidh an
t-aingidh, gun neach air bith an
tòir air ; ach bithidh na h-ionraic
6 dàna mar leòmhnan. *Is* fearr am
bochd a dh'imicheas 'na ionracas,
na esan e tha fiar 'na shlighibh, ge
do robh e saibhir.

- 11 *Is* glic duine saibhir na bhairil
fein ; ach rannsaichidh an duine
bochd aig am bi tuigse mach e.
- 13 An ti a dh'fholaicheas a pheac-
anna, cha soirbhich leis ; ach esan
a dh'aidicheas agus a threigeas *iad*,
gheibh e trècair.
- 14 *Is* beannaichte an duine air am bi
eagalaghnàth ; ach esan a chruaidh-
icheas a chridhe, tuitidh e ann an
22 olc. Ni fear na droch shùile deifir
gu bhi saibhir ; ach cha'n 'eil fhios
aige gu'n dthig bochdainn air.
- 23 An ti a chronaicheas duine, 'na
dheigh sin gheibh e ni's mò do
dheadh-ghean na esan a ni miodal
27 le 'theangaidh. An ti a bheir do'n
bhochd, cha bhi dìth air ; ach air
an ti a dh'fholaicheas a shùilean
bithidh iomadh mallachd.
- 5 CAIB. XXIX. Am fear a ni
miodal r'a choimhearsnach, sgaoil-
7 idh e lìon air son a chos. Bheir

am firean an aire do chùis nam bochd ; ach cha ghabh an t aingidh suim do eòlas a bhi aige oirre.

8 Bheir luchd-fochaid baile ann an ribe ; ach pillidh daoine glice fearg.

11 Cuiridh amadan an ceill 'inntinn uile ; ach cumaidh duine glic a

17 stigh i gus an deigh sin. Cronaich do mhac, agus bheir e suaimhneas dhuit ; seadh, bheir e sòlas do t'anam.

22 Dùisgidh duine feargach aimhreit, agus bithidh fear na corruich

25 pailt ann an eusaontas. Bheir eagal duine ribe leis ; ach ge b'e dh'earbas as an Tighearna, bithidh e tèaruinte.

5 CAIB. XXX. *Tha* uile fhocal De fìor-ghlan : is sgiath e dhoibhsan

6 a chuireas an dòigh ann. Na cuirsa ni air bith r'a bhriathraibh, air eagal gu cronaich e thu, agus gu faighear breugach thu.

7 Dà ni dh'iarr mi ort ; na diùlt *iad*
8 dhomh mu'm faigh mi bàs. Dìomh-
anas agus breugan cuir fad uam ; na
toir dhomh bochdainn no beartas,
beathuich mi le biadh a bhios
iomchuidh air mo shon.

9 Air eagal gu'm bi mi làn, agus
gu'n àicheadh mi *thu*, agus gu'n
abair mi, Cò e an Tighearna ? no
gu'm bi mi bochd, agus gu'n goid
mi, agus gu'n toir mi ainm mo
Dhé 'an dìomhanas.

24 Tha ceithir nithe beaga air an
25 talamh, ach *tha* iad ro-ghlic : *Tha*
na seangain nan muinntir nach
'eil làidir, gidheadh ulluichidh iad
26 am biadh 'san t-samhradh ; *Tha*
na coineanna nam muinntir nach
'eil neartmhor, gidheadh togaidh
iadan tighean anns na creagaibh ;
27 Cha 'n'eil rìgh aig na locustaibh,
gidheadh imichidh iad a mach uile
28 'nam buidhnibh ; Gabhaidh an

damhan-alluidh greim le a làmh-
aibh, agus *bithidh* e ann an lùch-
airtibh nan rìgh.

10 CAIB. XXXI. Cò gheibh bean
shubhailceach ? oir *tha* a luach gu
11 mòr os cionn chlach uasal. Earb-
aidh cridhe a fir aisde, agus cha bhi
12 feum aige air creich. Iocaidh i
maith dha, agus cha'n e olc, rè
13 uile làithean a beatha. Iarraidh i
olann agus lìon, agus oibrichidh i
gu toileach le a làmh-aibh.

14 Tha i mar longaibh nan ceann-
uiche, bheir i a biadh o *thir* chèin.
15 Eiridh i mar an ceudna 'nuair is i
an oidhche a ta fathast ann, agus
bheir i lòn d'a teaghlach, agus
cuibhrionn d'a maighdeanaibh.

16 Measaidh i achadh, agus ceann-
aichidh si e : le toradh a làmh
17 suidhichidh i fion-lios. Crioslaich-
idh i a leasraidh le neart, agus
18 neartaichidh si a gairdeana. Moth-

aichidh i gu *bheil* a ceannachd maith : cha dthéid a coinneal as 'san oidhche.

19 Cuiridh i a làmhnan air an dealg-
an, agus gabhaidh glacan a làmh
20 greim do'n chuigeil. Fosglaidh i
a glac do'n truaghan, agus sìnidh
21 i a làmhnan do'n fheumach. Cha
'n'eil eagaloirreroimh 'n t-sneachda
air son a teaghlaich ; oir *tha* a teagh-
lach uile eudaichte le scarlaid.
22 Ni i dhi féin trusgain do obair
ghréis ; *do* shìde agus *do* chorcur
tha a h-eudach.

23 Aithnichear anns na geataibh
a fear, an uair a shuidheas e maille
24 ri seanairibh na tìre. Ni i lìon-
eudach grinn, agus reicidh i, a-
agus bheir i criosan do'n cheann-
25 uiche. Neart agus urram *is* eud-
ach dhi, agus ni i gairdeachas 'san
26 àm ri teachd. Fosglaidh i a beul

le gliocas, agus *tha* lagh a' chaoimh-
neis air a teangaidh.

- 27 Bheir i an aire do shlighibh a
teaghlaich, agus cha'n ith i aran an
28 dìomhanais. Eiridh a clann, agus
beannaichidh iad i; a fear, agus
29 molaidh e i. Rinn mòran nighean
gu subhailceach, ach thug thusa
30 barrachd orra uile. *Is* mealltach
deadh-ghean, agus *is* dìomhain
sgèimh; *ach* bean *air am bi* eagal
an Tighearna, *is* ise a mholar.
31 Thugaibh dhi do thoradh a làmh,
agus moladh a h-oibre féin anns na
geataibh i.

SALM.

- 1 CXIX. *Is* beannuicht iadsan a
tha neo-lochdach 'san t-slighe, a
dh'imizeas ann an lagh an Tigh-
2 earna. *Is* beannuicht iadsan a
ghleidheas a theisteis, a dh'iarras

e le'n uile chridhe. Mar an ceudna
cha dean iad aingidheachd : 'na
4 shlighibh imichidh iad. Dh'àithn
thu t'orduighean a bhi air an
coimhead gu dìcheallach.

5 O nach robh mo cheumanna air
an stiùradh, chum do reachdan a
6 choimhead ! An sin cha ghabh
mi nàire, 'nuair a bheir mi spéis
7 do t'àitheantaibh gu léir. Molaidh
mi thu le treibhdhireas cridhe,
'nuair a dh'fhòghlumas mi breith-
8 eanais do cheartais. Coimhididh
mi do reachda : O na treig mi gu
tur !

33 Teagaisg dhomh, a Thighearna,
slighe do reachda, agus gleidhidh
34 mi i gu ruig a' chrìoch. Thoir
tuigse dhomh, agus gleidhidh mi
do lagh ; seadh, coimhididh mi e
35 le m'uile chridhe. Thoir orm triall
an ceum t'àitheanta ; oir ann ta-san
36 tha mo thlachd. Lùb mo chridhe

gu d' theistesaibh, agus ni h-ann
gu sannt.

37 Tionndaidh mo shùilean o amh-
arc air dìomhanas ; ann ad shligh-
38 ibh beothaich mi. Daingnich
t'fhocal do t'òglach, air *am bheil*
39 t'eagal-sa. Cuir uam mo mhas-
ladh a's eagal leam ; oir *tha* do
40 bhreitheanais maith. Feuch, is
miannach leamsa do reachdan :
a'd' cheartas beothaich mi.

1 CXXXIII. Feuch, cia maith a-
gus cia taitneach an ni, do bhràith-
ribh còmhnuidh a ghabhail cuid-
2 eachd ann an aonachd ! Mar
dheadh oladh-ungaidh air a'
cheann, a ruith sìos air an fheus-
aig, feusaig Aaroin, a ruith sìos
3 air iomall a thrusgain ; Mar dhealt
air Hermon, a thuiteas air sléibh-
tibh Shioin : oir an sin dh'àithn
an Tighearn am beannachadh,
beatha gu sìorruidh.

- 1 CXLV. Ardaichidh mi thu, mo
 Dhia, mo Rìgh ; agus beannuich-
 idh mi t'ainm gu saoghal nan
 2 saoghal. Gach là beannuichidh
 mi thu, agus molaidh mi t'ainm gu
 3 saoghal nan saoghal. *Is mòr an*
Tighearn, agus *is ro-airidh e* air
 moladh, agus cha'n fheudar a
 mhòrachd a rannsachadh.
- 4 Molaidh àl do àl do ghnìomhara,
 agus cuiridh iad an céill t'oibre
 5 cumhachdacha. Air urram glòire
 do mhòrachd agus air t'oibribh
 6 iongantach labhraidh mi. Agus
 labhraidh *daoine* air neat do bhearta
 uamhasach ; agus aithrisidh mise
 7 do mhòrachd. Cuiridh iad an
 céill gu pailt cuimhne do mhaith-
 eis mhòir, agus ard-mholaidh iad
 t'fhìreantachd.
- 8 *Is gràsmhor agus truacanta an*
Tighearna ; mall chum feirge, a-
 9 gus pailt ann an tròcair. *Is maith*

- an Tighearna do na h-uile, agus
tha a chaomh-thròcairean os cionn
10 'oibre uile. Molaidh t'oibre gu
léir thu a Thighearna; agus beann-
uichidh do naoimh thu.
- 11 Air glòir do rioghachd labhraidh
iad, agus cuiridh iad an ceill do
12 chumhachd : Chum a bhearta
iongantach a dheanamh aithnichte
do chloinn nan daoine, agus glòir
13 mòralachd a rioghachd. *Is* riogh-
achd shìorruidh do rioghachdsa ;
agus *mairidh* t'uachd-aranachd air
feadh nan uile ghinealaich.
- 14 [Tha an Tighearna frinneach
'na uile bhriathraibh, agus naomha
15 'na uile ghnìomharaibh.] Cumaidh
an Tighearna suas iadsan uile a
tha tuiteam, agus togaidh e 'n aird
iadsan uile a tha air cromadh sìos.
16 Tha sùilean nan uile a' feitheamh
ort, agus bheir thu dhoibh am
17 biadh 'na thràth. Tha thu fosgladh

do làimh, agus a' sàsachadh miann gach ni beò.

- 18 *Tha'n* Tighearna ceart 'na uile shlighibh, agus naomha 'na uile
 19 ghnìomharaibh. *Is* dlùth an Tighearna dhoibhsan uile a ghairm-
 20 eas air 'am firinn. Coimhlionaidh e miann na droinge d'an eagal e; agus eisdidh e r'an glaoth, agus
 21 saoraidh se iad. Gleidhidh an Tighearn iadsan uile a ghràdhaicheas e; ach sgriosaidh e na h-aingidh
 22 gu leir. Air cliu an Tighearna labhraidh mo bheul: agus beannuichidh gach feoil 'ainm naomhasan gu saoghal nan saoghal.

ECLESIASTES.

CAIB. XII. Cuimhnich a nis do Chruithfhear ann an làithibh t'òige, mu'n dthig na droch làithean, agus an druid na bliadhnacha *riut*, anns

anabair thu, Cha 'n'eil tlachd agam
2 annta. Mu'ndorchaicheara' ghrian,
agus an solus, agus a' ghealach, a-
agus na reultan, agus am pill na
3 neoil an deigh an uisge : Anns an
là san criothnuich luchd-gleidhidh
an tighe, agus an crom na daoine
làidir iad fein, agus an sguir an
luchd-bleath, a chionn gu bheil iad
tearc, agus an dorchaichear an
dream a sheallas a mach air na
h-uinneagaibh ;

4 Agus an dùinear na dorsan
anns na sràidibh, an uair a bhios
fuaim na bleith ìosal, agus a
dh'eireas e suas aig guth an eoin,
agus a dh'ìslichear uile nighean-
5 an a' chiuil ; Mar an ceudna
'nuair a bhios eagal orra roimh ni
àrd, agus a bhios uamhasan anns
an t-slighe, agus a bhios a' chraobh
almoin fuidh bhlàth, agus a bhios
an leumnach-uaine 'na eallaich, a-

gus a theirgeas miann ; a chionn gu bheil an duine a' triall d'a chòmhnuidh bhuan, agus gu bheil an luchd-cumhaidh a' dol mu'n cuairt sna sràidibh.

6 Mum fuasgailear an cord airgid, agus am bruthar an copan òr, agus am brisear a' chuinneag aig an tob-ar, agus am brisear an roth aig an

7 t-soitheach-cumail. An sin pillidh an duslach chum na talmhainn mar a bha e ; agus pillidh an spiorad chum Dhe, a thug uaith e.

8 Dìomhanas nan dìomhanas ! ars' an searmonuiche : *is* dìomhanas na h-uile nithe.

9 Agus os bàrr, do bhrìgh gu'n robh an searmonuiche glic, theagaisg e'n còmhnuidh eòlas do'n t-sluagh ; agus thug e deadh aire, agus shir e mach, agus dheasaich e mòran

10 ghnath-fhocal. Dh'iarr an searmonuiche briathra taitneach fhaot-

- ainn : agus *bha* an ni a sgrìobhadh
 11 ceart, briathra na fìrinn. *Tha*
 briathra nan daoine glìce mar
 bhioraibh, agus mar thairngibh
 air an sparradh *le* uachdaranaibh
 choimhthionall, *a* thugadh le aon
 aodhaire.
- 12 Agus tuilleadh, leo so, a mhic,
 gabh rabhadh : air mòran leabh-
 raichean a dheanamh cha 'n'eil
 crìoch, agus *tha* mòran leughaidh
 'na sgìos do'n fheoil. Cluinneam-
 13 aid brìgh na chaidh ràdh uile :
 Biodh eagal De ort, agus gleidh
 'àitheantan ; oir *is* e so *dleasd-*
 14 *anas* iomlan an duine. Oir bheir
 Dia gach obair chum breitheanais,
 maille ris gach ni dìomhair, ma's
 maith, no ma's olc e.

MALACHI.

CAIB. IV. Oir feuch *tha* 'n là a'
 teachd, a loisgeas mar àmhuinn ;

agus bidh na h-uaibhreich uile,
 seadh gach neach a ta ri aingidh-
 eachd, mar asbhuain; agus loisg-
 idh an là ta teachd suas iad, deir
 Tighearn nan sluagh; oir cha 'n
 2 fhàg e bun no barr dhiubh. Ach
 dhuibhsa air am bheil eagal
 m' ainm-sa eiridh Grian na fireant-
 achd le slàinte 'na sgiathaibh; agus
 theid sibh a mach, agus fàsaidh sibh
 3 suas mar laoigh bhiadhta. Agus
 saltraidh sibh sìos na h-aingidh;
 oir bidh iad mar luaithre fo bhonn-
 aibh 'ur cos, anns an là san dean
 mise so, deir Tighearnanan sluagh.

4 Cuimhnichibh-sa lagh Mhaois m'
 òglaich, a dh' àithn mise dha ann
 an Horeb, air son Israeil uile,
eadhon na reachdan agus na breith-
 5 eanais. Feuch cuiridh mise do 'r
 n-ionnsuidh Eliah am fàidh, roimh
 theachd là mhòir agus uamhasaich
 6 an Tighearna. Agus tionndaidh-

idh esan crídhe nan aithrichean a chum na cloinne, agus crídhe na cloinne chum an aithrichean, eagall gu 'n dthig mise, agus gu 'm buail mi am fearann le leir-sgrìos.

Tha na h-Aitheantan, agus Urnaigh an Tighearn, air an cur sìos 'an so, a chum 's gun iunnsaicheadh an sgoileir iad le chuimhne.

NA DEICH AITHEANTAN.

ECSODUS XX.

Labhair Dia na briathra so uile, ag ràdh, Is mis' an Tighearna do Dhia, a thug a-mach thu a tìr na h-Eiphit, a tigh na daorsa.

I. Na biodh dé sam bith eile agad a'm' làthair-sa.

II. Na dean dhuit fein dealbh snaidhte, no coslas sam bith a dh'aon ni, a ta sna neamhaibh shuas, no air

an talamh shios, no sna h-uisgeach-aibh fuidh'n talamh. Na crom thu fein sios doibh, agus na dean seirbhis doibh : oir mis' an Tighearna do Dhia, is Dia eudmhor mi, a' leant-uinn aingidheachd nan aithriche air a' chloinn, air an treas agus air a' cheathramh ginealach dhiubhsan a dh'fhuathaicheas mi, agus a nochdadh tròcair do mhiltibh dhiubsan a ghràdhaicheas mi, agus a choimhideas m'àitheantan.

III. Na tabhair ainm an Tighearna do Dhe an diomhanas : oir cha mheas an Tighearna neo-chiontach esan a bheir 'ainm an diomhanas.

IV. Cuimhnich là na sàbaid a naomhachadh. Sèa làithean saothrichidh tu, agus ni thu t'obair uile. Ach air an t-seachdamh là tha sàbaid an Tighearna do Dhe ; air an là sin na dean obair sam bith, thu fein, no do mhac, no do nighean, d'òglach, no

do bhan-oglach, no d'ainmhidh, no do choigreach a ta 'n taobh a stigh do d' gheataibh ; oir ann an sèa làithibh rinn an Tighearna na nèamhan agus an talamh, an fhairge, agus gach ni a ta annta ; agus ghabh e fois air an t-seachdamh là ; air an aobhar sin bheannaich an Tighearna là na sàbaid, agus naomhaich se e.

V. Thabhair onoir do t'athair, agus do d' mhàthair, a chum a's gu'm bi do làithean buan air an fhearann a tha'n Tighearna do Dhia a' toirt dhuit.

VI. Na dean mortadh.

VII. Na dean adhaltrannas.

VIII. Na dean gaduigheachd.

IX. Na tabhair fianuis bhreige 'n aghaidh do choimhearsnaich.

X. Na sanntaich tigh do choimhearsnaich ; na sanntaich bean do choimhearsnaich, no 'òglach, no 'bhan-ogloch, no 'dhamh, no 'asal, no aon ni a's le do choimhearsnach.

URNUIGH AN TIGHEARNA.

MAT. VI.

Ar n-Athair a ta air neamh. Gu naomh-aichear t'ainm. Gu tigeadh do rioghachd. Gu deanar do thoil air thalamh, mar a nithear air neamh. Tabhair dhuinn an diugh ar n-aran lathail. Agus maith dhuinn ar fiacha, mar a mhaitheamaid d'ar luchd-fiacha. Agus na leig sinn 'am buaireadh, ach saor sinn o olc : Oir is leatsa an rioghachd, agus an cumhachd, agus a' ghlòir, gu siorruidh. *Amen.*

A' CRIOCH.

